

УДК 378

МЕТОД ПРОЕКТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МЕНЕДЖЕРІВ

1. Лукашова Л.В., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна
2. Михайлова Л.З., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна

Анотація. Викладений матеріал дослідження демонструє можливості та доцільність використання методу проектів на заняттях з іноземної мови як засобу формування міжкультурної комунікації при підготовці менеджерів на основі досвіду провідних науковців Полата Е.С. та Юдіної О.В. Подані також приклади проектів та етапи їх виконання.

Ключові слова – іноземна мова, менеджери, метод проектів, міжкультурна комунікація.

Розвиток міжнародних стосунків України, процес інтеграції української системи вищої освіти у європейський освітній простір відкриває нові можливості для міжкультурної комунікації іноземними мовами. Зважаючи на це при організації навчального процесу необхідно створювати умови, в яких на заняттях з іноземної мови може здійснюватися міжкультурне спілкування, тобто йдеться про його моделювання – створення в аудиторії навчальних комунікативних ситуацій, які визначають умови і цілі спілкування.

Одним з ефективних методів інтерактивного вивчення іноземної мови та міжкультурної комунікації є **метод проектів**, який користується все більшою популярністю. В основі методу проектів лежить його прагматична направленість на результат, який можна одержати при рішенні практично чи теоретично важливої проблеми. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності. Щоб досягти такого

результату, потрібно навчити майбутніх менеджерів самостійно мислити, знаходити та вирішувати реальні проблеми, застосовуючи для цієї мети знання з різних областей, вміти прогнозувати результати та можливі наслідки різних варіантів рішень. Метод проектів дає можливість творчого застосування навчального матеріалу. Цей метод дозволяє перетворити заняття з іноземної мови в дискусійний, дослідницький клуб, в якому вирішуються дійсно цікаві, практичні та доступні для студентів проблеми з урахуванням особливостей культури країни на основі міжкультурної взаємодії. В проектній методиці використовуються кращі ідеї, розроблені традиційною та сучасною методикою викладання іноземних мов. Цей метод може бути застосований практично влюбій темі в рамках програмного матеріалу, оскільки вибір тем пов'язаний з практичним значенням для майбутнього менеджера (бізнес, людина та її оточення.).

Здійснення ідей проектною методикою повинне базуватися на мобілізації творчих здібностей та особистого потенціалу студентів. Така робота розвиває, з одного боку, самостійність студентів, з іншого боку, сам проект є результатом самостійної роботи студентів.

В роботі [2] названо **етапи** розробки структури проекту та його проведення:

1. Визначення проблеми та завдань дослідження, що з неї витікають (використання в ході загального дослідження методів «мозкової атаки», «круглого столу» і т. ін.);
2. Визначення гіпотез їх вирішення;
3. Обговорення методів дослідження (статистичних методів,

експериментальних, спостережень і т. ін.);

4. Обговорення засобів оформлення кінцевих результатів (презентацій, захисту проекту, творчих звітів, переглядів і т. ін.).
5. Збір, систематизація та аналіз одержаних даних;
6. Підведення підсумків, оформлення результатів, їх презентація;
7. Підсумки, визначення нових проблем дослідження.

За ознакою методу, що домінує в проекті, виділяються наступні **типи проектів**:

1. Дослідницькі.
2. Творчі.
3. Рольово-ігрові.
4. Інформаційні.
5. Практично-орієнтовані проекти.
6. Монопроекти.
7. Телекомунікаційні проекти.

Під навчальним телекомунікаційним проектом ми розуміємо сумісну навчально-пізнавальну, дослідницьку, творчу або ігрову діяльність студентів-партнерів, організовану на основі комп'ютерної телекомунікації, що має загальну проблему, ціль, узагальнені методи, способи діяльності, направлену на досягнення сумісного результату діяльності. Це завжди діалог культур.

Саме проектна методика дає можливість широко застосовувати колективні форми роботи (team-work), що досить часто реалізується в реальному бізнесовому середовищі. До роботи в групах доцільно залучати не більше п'яти та не менше трьох учасників. Спочатку викладач сам визначає склад груп, пояснює мету, завдання і спосіб виконання групового завдання. Після певного досвіду сумісної діяльності в групах

слухачі можуть самостійно розподіляти функції при виконанні завдання групи і організувати свою роботу.

В роботі [3] наголошується, що завданням викладача при роботі з майбутніми менеджерами є навчити студентів користуватися підручником та довідковою літературою, а також таблицями, пам'ятками, коментарями, підказками, допоміжними питаннями, опорами. Цікавими в якості «опор» є так звані "змістовні картки" (mind-maps). "Змістовні картки" та ігри можуть використовуватися як тренувальні вправи при підготовці проекту. Вся робота за темою завершується захистом проекту, що підвищує ефективність подальшого навчання.

Розглядаючи можливості інтеграції проектів в процес вивчення іноземної мови, можна виділити три основні підходи. Проект може:

- використовуватися як одна із форм поза аудиторної роботи;
- служити альтернативним способом організації навчального курсу;
- інтегруватися в традиційну систему вивчення іноземної мови.

Нижче подані приклади проектів:

Приклад 1. Проект «**Reise nach Deutschland**» («Поїздка до Німеччини»).

Студенти (індивідуально або в групах) знаходять в Інтернеті та в інших джерелах інформації (журналах, газетах, проспектах і т. ін.) інформацію про німецькі міста та роблять презентацію в аудиторії. Презентацію проекту можна провести після вивчення тем «Reise», «Geschäftsreise» («Подорож», «Ділова поїздка»).

Студентам пропонується перелік сайтів Інтернету: www.derweg-online.org; www.tatsachen-ueber-deutschland.de; www.magazine-deutschland.de; www.dw-world.de; www.deutschland-tourismus.de; www.bahn.de.

Приклад 2. Проект «**Umweltschutz**» («Захист довкілля»).

Студенти працюють в групах, з газет та журналів роблять кліше за темою, презентують результати своєї роботи, використовуючи слова, фрази, слогани та вірші за темою.

Приклад 3. Проект «Bau eines Tunnels in den Alpen» (Будівництво тунелю в Альпах”)

Студенти розділяються на 4 групи, кожна з яких представляє країну – учасницю перемовин – Німеччину, Швейцарію, Австрію та Італію. Групи одержують завдання визначити всі «за» та «проти» для кожної країни при будівництві тунелю, захищаючи свої інтереси, підготувати свій проект договору при будівництві тунелю.

Приклад 4. Проект «Gründung einer Firma» (“Заснування фірми”).

Групи одержують завдання зібрати необхідну інформацію для заснування фірми в Німеччині, в Україні, в інших країнах.

У підсумку можна відзначити, що проведення занять на основі проектно-методики потребує високої кваліфікації викладача, оскільки для кожного такого проекту необхідно самостійно та дуже ретельно відібрати необхідний матеріал та розробити ефективну систему завдань та вправ. Крім того, наявність проектів в навчальному процесі потребує рішення цілого ряду проблем організаційного та психологічного плану. При цьому важливо, щоб проекти були не тільки орієнтовані на зовнішній результат, але й дійсно реалізовували основні принципи методу проектів і органічно вирішували завдання навчального, творчого характеру та міжкультурної комунікації.

2. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е.С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2001 – №1 – С. 83–88.

3. Юдіна О.В. Вимоги до системи вправ для навчання студентів-менеджерів міжкультурного спілкування німецькою мовою / О.В. Юдіна // Іноземні мови.- 2008. – №3 – С. 46–50.

Автори

Лукашова Людмила Василівна, ст. викладач ХНЕУ ім. С. Кузнеця, (lalukash19@gmail.com).

Михайлова Людмила Зіновіївна, ст. викладач ХНЕУ ім. С. Кузнеця, (mykhajlovalz@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 28 січня 2019 року.
Опубліковано в авторській педакції

Література:

1. Мартянова Т.М. Использование проектных заданий на уроках иностранного языка / Т.М. Мартянова // Иностранные языки в школе. – 1999 – №4 – С. 35–36.